

Piše: Igor Isailović

Vladavina prava

Ideal svakog pravника, a posebno advokata, jeste uspostavljanje vladavine prava kao zlatnog standarda razvijene demokratije. Sistem u kom se ustanovljene dispozicije (inače propisane u skladu sa dispozicijama prirodnog prava) poštuju i sprovode u punom kapacitetu, te neselektivno sprovođenje sankcija za kršenje pravne norme jeste pravni ideal ali, nažalost, utopija u današnjem svetu uopšte. Prečesto dobijamo lekcije od prozapadnih vlada da naša zemlja zaostaje u vladavini prava. Da li je njihov državni sistem bezgrešan? Da li te zemlje imaju pravo da nam drže lekcije?

Neke zemlje Zapada (obično pacifistički nastrojene poput Skandinavskih zemalja) koje obično gledaju svoja posla u državju se bilo kakvih komentara, odnosno odbijaju da se mešaju u unutrašnja posla suverenih država, a te zemlje bi sigurno bile dobar uzor.

Druge, pak, zanemarujući da smo u 21. Veku i budući da svoju snagu i poziciju u svetskom poretku baziraju na vojnoj moći, dele nam savete bez ikakvog moralnog prava.

Hijerarhija pravnih akata, zajedničke institucije većeg broja zemalja poput Ujedinjenih nacija, Evropske unije, međunarodnih tribunala, Svetske trgovinske organizacije i vojnih saveza sigurno ne daju nikome prostora za mešanje u unutrašnje poslove jedne suverene zemlje.

Naravno, ukoliko su propisi suprotni prirodnom pravu ili ukoliko su osnovna prava građana ugrožena, sasvim je prirodno da je potrebna pomoć drugih zemalja. Međutim, to su toliko retki slučajevi da se na prstima jedne ruke mogu nabrojati tako drastična kršenja ljudskih prava. Međutim, i takvi incidentni su obično vezani za povredu prava drugih zemalja poput nacističke Nemačke.

Jedan pravi primer anarhije i grubog kršenja osnovnih načela međunarodnog prava, a samim tim i ponižavanja načela vladavine prava, jesu vojne intervencije, priznavanje novostvorenih država bez saglasnosti zemlje tj. naroda te zemlje iz čije teritorije se osnivaju nove marionetske države.

Podsetiću da su posle Drugog svetskog rata osnovane Ujedinjene nacije kao garant da se takvo zlo više nikada neće ponoviti. Osnovna načela Ujedinjenih nacija jesu

Jedan pravi primer anarhije i grubog kršenja osnovnih načela međunarodnog prava, a samim tim i ponižavanja načela vladavine prava, jesu vojne intervencije, priznavanje novostvorenih država bez saglasnosti zemlje tj. naroda te zemlje iz čije teritorije se osnivaju nove marionetske države.

NEPROMENLJIVOST GRANICA I POŠTOVANJE SUVERENITETA JEDNE ZEMLJE.

Ako je neko dobar svedok tome da je načelo vladavine prava samo kliše, onda smo to mi, Srbi.

Naravno, nepravda i nepoštovanje međunarodnih subjekata ne treba da bude izgovor da mi odustanemo od vladavine prava.

Naši naponi iz dana u dan moraju biti što veći kako bi postigli standarde kao pre-

duslov boljeg života. Kada bi birokratija, poput npr. Agencije za privredne registre, proaktivno poštovala sve propise, problem korupcije bio bi rešen u rekordnom roku.

Kada bi tužioci imali hrabrosti da primenjuju pravo u svim slučajevima (jer iluzorno je očekivati da tužioci neće imati pritisak; pritisak će uvek postojati, ovakav ili onakav, ali temelje jedne države čine hrabri pojedinci), problem bi takođe bio značajno smanjen. Očekivati da nezavisnost pravosuđa zavisi od izvršne vlasti

jeste zamena teza jer pravosuđe mora samo da obezbedi nezavisnost prilikom donošenja odluka/presuda.

Vladavina prava podrazumeva i primenu sankcija za sve državne službenike koji ne primenjuju propise adekvatno. Danas se birokrate osećaju veoma moćno i zaštićeno jer nisu sankcionisani kada ne primenjuju konkretne odredbe materijalnog prava. ▢

Igor Isailović, advokat